

Miljödepartementet

Att: m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-02-04

Remissyttrande över förbättrad förpackningsinsamling och nya roller för kommuner och producenter

Ärendenummer: M2021/02118

Sveriges Bryggerier är den svenska bryggerinäringens branschorganisation sedan 1885. Våra medlemmar producerar öl, cider, vatten, läsk och blanddrycker. Vi arbetar med branschgemensamma frågor rörande produktion, tillväxt, samhällsansvar och hållbarhet.

HISTORISKT ENGAGEMANG I FÖRPACKNINGSFRÅGOR

Bryggerinäringen har ett stort behov av förpackningar och emballage för att kunna sälja och distribuera sina produkter. Vi hanterar främst returglas, engångsglas, PET och aluminiumburkar. Redan under 1800-talet tog de svenska bryggerierna fram en gemensam standardflaska för returglas med pant, troligen världens första. Man inrättade också insamlingssystem för engångsglas som krossades och såldes vidare till glasbruken. När bryggerierna under slutet av 1900-talet introducerade aluminiumburken och senare PET-flaskan fick man regeringens uppdrag att skapa ett effektivt insamlingssystem och bildade därmed Returpack. Genom denna historik blev Sveriges Bryggerier pionjärer inom producentansvar och djupt involverade i förpackningsfrågor. Vi driver idag två returbolag för återfyllnadsbara glasflaskor, är huvudägare i Returpack samt en av flera delägare i Svensk Glasåtervinning.

REN ÅTERVUNNEN RÅVARA VÄGEN TILL CIRKULÄR EKONOMI

De svenska bryggerierna har en fortsatt stark hållbarhetsagenda och har, både enskilt och i samverkan, satt höga hållbarhetsmål som driver oss framåt. Genom konsekvensanalyser vet vi att förpackningar utgör en stor del av vår klimatpåverkan och det är därför ett prioriterat område. Grunden i vårt arbete är cirkulära system, där

vi strävar efter att flaska ska bli flaska och burk ska bli burk. För att klara detta behöver vi teknisk utveckling, men framför allt effektiva insamlingssystem som garanterar stadig tillgång på kvalitativ och kostnadseffektiv återvunnen råvara. Därför måste produktionsprocesserna och behoven från producenterna styra utvecklingen av insamlings- och återvinningsystemen.

YTTRANDE

Sverige har ett av världens mest effektiva insamlingssystem för förpackningar och överträffar redan idag EU:s återvinningsmål. Trots detta finns behov av en reform för att uppnå en hållbar cirkulär ekonomi för framtiden. Sveriges Bryggerier välkomnar därför utredningens arbete, men ser ett antal brister som kommer att försämra förutsättningarna.

Sveriges Bryggerier ansluter till de remissvar som lämnats av Svenskt Producentansvar, Svensk Glasåtervinning samt Returpack, men vill särskilt lyfta fram bryggerinäringens hållning och det industriella perspektivet i frågan. Våra synpunkter berör engångsglas i fastighetsnära insamling och förslagen gällande retursystem med pant.

Gällande insamling av engångsglas vill Sveriges Bryggerier framhålla att:

- Utredningen bör hörsamma argumenten från Svensk Glasåtervinning och säkerställa att vi får behålla ett insamlingssystem för engångsglas som bidrar till hållbarhetsmålen.
- Utredningens förslag motverkar bryggeriernas cirkulära ambitioner för glas och strider mot förpackningsdirektivet och regeringens mål för en cirkulär ekonomi. Materialets kvalitet är avgörande för att nå högt i avfallshierarkin. En konsekvens av den insamlingsmetod som används vid fastighetsnära insamling är att ytterligare dryga 19 000 ton glaskross per år får för låg kvalitet och därför inte kan användas av glasbruken. Materialet prioriteras då ned i avfallshierarkin och blir glasull, skumglas eller måste deponeras.
- Återvunnen glastråvara kräver också att insamlingsfraktionerna är rena. Att blanda färgat och ofärgat glas kommer att påverka färgkvaliteten på krossglas vilket innebär att mängden krossglas som kan blandas in i nya produkter minskar. Ännu sämre blir det om man blandar in andra materialslag. Trots det

så föreslår utredningen att man ska kunna ge dispens från utsortering och separat insamling.

- Förslaget hotar de svenska dryckesproducenternas position bland de mest resurs- och klimateffektiva i världen på engångsglas. Genom att vi har ett industriellt flöde där alla delar - från glasbruk och producent till insamling och bearbetning och åter till glasbruk - finns på plats i Sverige har vi unika förutsättningar att utveckla och profilera oss på förpackningsglas med hög kvalitet och hög andel återvunnen råvara. Producenter och glasbruk samverkar för att hela tiden förbättra processerna. Utvecklingsarbetet kräver dock stabil tillgång till återvunnen råvara av god kvalitet.
- Tillgången på minskad återvunnen råvara får konsekvenser för hela den svenska dryckesnäringen. Därför bör kvalitetskrav från produktionsprocesserna få genomslag i alla delar av kretsloppet, med början redan i hushållens källsortering. Glas bör således undantas från kravet om fastighetsnära insamling.

Gällande föreslagna förändringar för retursystem med pant vill Sveriges Bryggerier framhålla att:

- Utredaren bör hörsamma argumenten från Returpack och ta bort de delar i förslaget som berör retursystemet med pant från förslaget och att den separata retursystemsforordningen (2005:220) bibehålls.
- Retursystemet med pant liknar inte de övriga insamlingsystemen för förpackningar. Insamlingen sker på ett annat sätt och det finansiella åtagandet med panten skapar ytterligare komplexitet som måste beaktas. Därför är det beklagligt att utredaren föreslår förändringar av regelverket runt retursystem utan en noggrann konsekvensanalys. Vid en första tanke kan man lockas att tro att det finns fördelar med att likställa retursystemet med övriga insamlingsystem för att ha alla förpackningsfrågor samlade, men eftersom utredaren fokuserat på själva insamlingsdelen saknas en analys av retursystemets alla delar.
- Till exempel är förslaget om tidsbegränsade tillstånd på max tio år är mycket utmanade. Sveriges Bryggeriers erfarenhet av att bygga upp ett effektivt retursystem med pant är att det kräver både tid, pengar och en långsiktig

relation mellan alla parter och intressenter. Dagens Returpack är resultatet av många års utveckling där bryggerierna i samverkan med förpackningsproducenterna och handeln har utmanat systemet och höjt kraven. För att etablera, upprätthålla, och utveckla retursystemet med pant har branschen totalt gjort stora investeringar i exempelvis system, processer, returautomater, produktionsanläggningar, sorteringsutrustning och insamlingsfordon. Totalt beräknas investeringarna som branschen har gjort för att få retursystemet med pant att fungera i alla led till omkring 3 miljarder kronor. Årligen investeras ytterligare 100 miljoner kronor i utveckling. Dessa investeringar bekostas av Returpack, dvs indirekt av bryggerier och handlare som är involverade i insamlingskedjan.

- Utredningen föreslår att retursystemet ska ställa en garanti på minst 9 månaders verksamhet. För Returpack, som också måste säkerställa panten, skulle en ekonomisk säkerhet som motsvarar kostnaderna för insamling och behandling av det förpackningsavfall som systemet ansvarar för under en tidsperiod av nio månader innebära 2,5 miljarder kronor. En sådan säkerhet skulle inte kunna bäras av Returpack självt, utan skulle i sin tur behöva tas ut av alla de producenter som är anslutna till systemet och sätter dryck på den svenska marknaden. Flertalet av dessa aktörer skulle inte ha ekonomiska möjligheter att kunna ställa denna säkerhet, varför de då skulle vara förhindrade att ingå i retursystemet och därmed förhindrade att sälja dryck på den svenska marknaden. I retursystemets fall kan man också argumentera för att finansiell säkerhet inte är nödvändig. Eftersom producenterna är förbjudna att sälja produkter i aluminiumburk eller PET-flaska som inte ingår i ett system så finns redan ett ännu starkare incitament att säkerställa systemets överlevnad. För bryggerierna utgör de förpackningsslag som ingår i retursystemet med pant drygt 80% av branschens volymer, varför all negativ påverkan på systemet skulle slå synnerligen hårt. Returpacks ägare, dvs Sveriges Bryggerier tillsammans med handeln, har sedan 1984 upprätthållit och vidareutveckla världen bästa retursystem med pant utan krav på finansiella säkerheter.
- Retursystemet med pant arbetar under andra förutsättningar än övriga insamlingsssystem och ett likställande i den nya förordningen skulle vara förödande. Därför ser vi det heller inte som nödvändigt att flytta tillsynen från

Jordbruksverket till Naturvårdverket. Jordbruksverket har 40 års erfarenhet av retursystemets verksamhet och en väl utbyggd och effektiv tillsyn.

- Utredningen föreslår ett förbud mot vinstutdelning från producentansvarsorganisationerna, vilket Sveriges Bryggerier generellt stödjer. Det är bra att undanröja incitament till vinstmaximering. I Returpacks fall så bör man dock se annorlunda på saken. Det har krävts enorma summor i investeringar från ägarna historiskt och det kommer krävas fortsatt stora investeringar framåt. Ägarna är skyldiga att skjuta till kapital i det fall det skulle behövas och borde därmed också ha möjlighet att göra viss utdelning i det fall att det finns möjlighet till någon form av återbäring efter att nödvändiga investeringar och behov är tillgodosedda.

För Sveriges Bryggerier,

Erika Danckwardt-Lillieström,
Vice vd, Kommunikation & Samhällskontakt